



Bryssel 11.5.2023  
COM(2023) 244 final

2023/0143 (COD)

Ehdotus

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**

**neuvoston päätöksen 2009/917/YOS muuttamisesta sen mukauttamiseksi henkilötietojen  
suoja koskeviin unionin sääntöihin**

## PERUSTELUT

### 1. EHDOTUKSEN TAUSTA

- **Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet**

Direktiivi (EU) 2016/680<sup>1</sup> (direktiivi lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta) tuli voimaan 6. toukokuuta 2016, ja jäsenvaltioiden oli saatettava se osaksi kansallista lainsäädäntöään 6. toukokuuta 2018 mennessä. Sillä kumottiin ja korvattiin neuvoston puitepäätos 2008/977/YOS<sup>2</sup>, mutta se on paljon kattavampi ja yleisempi tietosuojaväline. Sitä sovelletaan etenkin toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan sekä kotimaiseen että rajat ylittävään henkilötietojen käsittelyyn rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten (1 artiklan 1 kohta).

Lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 62 artiklan 6 kohdassa edellytetään, että komissio tarkastelee 6. toukokuuta 2019 mennessä muita EU:n säädöksiä, joilla säännellään toimivaltaisten viranomaisten lainvalvontatarkoituksessa suorittamaa henkilötietojen käsittelyä, arvioidakseen tarvetta yhdenmukaistaa ne lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin kanssa ja tehdäksään tarvittaessa ehdotuksia niiden muuttamiseksi, jotta voidaan varmistaa yhdenmukainen henkilötietojen suoja lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin soveltamisalalla.

Komissio esitti tarkastelunsa tulokset tiedonannossaan *Toimet aiemman kolmannen pilarin säännösten yhdenmukaistamiseksi tietosuojasääntöjen kanssa* (24. kesäkuuta 2020)<sup>3</sup>. Siinä määritetään kymmenen säädöstä, jotka olisi yhdenmukaistettava lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin kanssa. Yksi säädöksistä on neuvoston päätös 2009/917/YOS tietotekniikan käytöstä tullialalla<sup>4</sup>.

Ehdotuksen tarkoituksena on saattaa direktiivin 2009/917/YOS tietosuojasäännöt lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetussa direktiivissä vahvistettujen periaatteiden ja sääntöjen mukaisiksi vahvan ja johdonmukaisen henkilötietojen suojaa koskevan kehyksen luomiseksi unioniin.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Neuvoston päätöksellä 2009/917/YOS perustettu tullitietojärjestelmä on tullin tarpeita varten luotu automaattinen tietojärjestelmä, jonka tarkoituksena on auttaa kansallisen lainsäädännön vakavien rikkomusten estämisessä, tutkinnassa ja syytteesenpanossa nopeuttamalla tietojen saattamista saataville ja tehostamalla tällä tavoin tullihallintojen toimintaa. Ehdotuksen tarkoituksena on saattaa direktiivin 2009/917/YOS tietosuojasäännöt lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetussa direktiivissä

<sup>1</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätoksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

<sup>2</sup> Neuvoston puitepäätos 2008/977/YOS, tehty 27 päivänä marraskuuta 2008, rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta (EUVL L 350, 30.12.2008, s. 60).

<sup>3</sup> COM(2020) 262 final.

<sup>4</sup> EUVL L 323, 10.12.2009, s. 20.

vahvistettujen periaatteiden ja sääntöjen mukaisiksi vahvan ja johdonmukaisen henkilötietojen suojaa koskevan kehityksen luomiseksi unioniin.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Ei sovelleta.

## **2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE**

- **Oikeusperusta**

Luonnollisten henkilöiden suojeleminen henkilötietojen käsittelyn yhteydessä on Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 8 artiklan 1 kohdassa vahvistettu perusoikeus.

Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 16 artiklan 2 kohtaan, joka on asianmukaisin oikeusperusta, koska ehdotetun muutoksen tavoite ja sisältö on selvästi rajattu koskemaan henkilötietojen suojaa.

SEUT-sopimuksen 16 artiklan 2 kohdan perusteella voidaan hyväksyä sääntöjä, jotka koskevat yksilöiden suojeleminen jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä, kun ne toteuttavat toimia rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista, rikoksiin liittyviä syytetoimia tai unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvien rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten. Sen perusteella voidaan hyväksyä myös henkilötietojen vapaata liikkuvuutta koskevia sääntöjä, jotka koskevat esimerkiksi toimivaltaisten viranomaisten suorittamaa henkilötietojen vaihtoa EU:ssa.

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja SEUT-sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevan 2 a artiklan mukaan SEUT-sopimuksen 16 artiklan nojalla vahvistetut säännöt, jotka koskevat henkilötietojen käsittelyä SEUT-sopimuksen kolmannen osan IV osaston 4 ja 5 luvun soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa toteutettaessa, eivät sido Tanskaa. Näin ollen ehdotettu asetus ei sido Tanskaa, ja se jatkaa neuvoston päätöksen soveltamista sellaisenaan kuin se on tällä hetkellä eli ilman nyt ehdotettuja muutoksia.

Tämä merkitsee muun muassa sitä, että neuvoston päätöksen 25 artiklassa tarkoitettu yhteinen valvontaviranomainen on myös jatkossa virallisesti olemassa ainoastaan Tanskan osalta. Kun otetaan huomioon kyseisen artiklan ehdotettu poistaminen ja 26 artiklaan ehdotettu muutos, jolla otetaan käyttöön asetuksen (EU) 2018/1725 62 artiklassa säädetty koordinoitun valvonnan malli, mainitun elimen olemassaololla ei ole vaikutuksia muihin jäsenvaltioihin tai tullitietojärjestelmään sellaisenaan. Koska tämä ehdotus rajoittuu neuvoston päätöksen yhdenmukaistamiseen lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin kanssa, tämä lopputulos on väistämätön seuraus lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin edellyttämästä mukauttamisesta ja pöytäkirjasta N:o 22 johtuvista rajoituksista. Siinä vaiheessa kun neuvoston päätöksen laajempi arviointi on tulevaisuudessa perusteltua, komissio tarkastelee asiaa uudelleen.

Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 6 a artiklan mukaan SEUT-sopimuksen 16 artiklan nojalla vahvistetut säännöt eivät sido Irlantia siinä tapauksessa, että Irlantia eivät sido rikosoikeudellisen yhteistyön tai poliisiyhteistyön muotoa koskevat säännöt, jotka

edellyttävät 16 artiklan perusteella vahvistettujen säännösten noudattamista. Koska Irlanti osallistuu neuvoston päätökseen 2009/917/YOS, se osallistuu myös tämän ehdotuksen hyväksymiseen.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Tämän asetuksen kohde kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan, koska ainoastaan unioni voi hyväksyä sääntöjä, jotka koskevat toimivaltaisten viranomaisten lainvalvontatarkoituksia varten suorittamaa henkilötietojen käsittelyä. Ainoastaan unioni voi mukauttaa EU:n säädöksiä vastaamaan lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetussa direktiivissä vahvistettuja sääntöjä. Näin ollen ainoastaan unioni voi antaa säädöksen, jolla muutetaan neuvoston päätöstä 2009/917/YOS.

- **Suhteellisuusperiaate**

Tämä ehdotus rajoittuu siihen, mikä on tarpeen neuvoston päätöksen 2009/917/YOS mukauttamiseksi henkilötietojen suojaa koskevaan unionin lainsäädäntöön (lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annettu direktiivi) muuttamatta neuvoston päätöksen soveltamisalaa millään tavoin. Tässä direktiivissä ei Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaisesti ylitetä sitä, mikä on tarpeen aiottujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

- **Toimintatavan valinta**

Ehdotuksen tarkoituksena on muuttaa neuvoston päätöstä, joka hyväksyttiin ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa vuonna 2009. Tullitietojärjestelmän perustamisesta ja järjestelmän toimintaa ja käyttöä koskevista säännöistä tehdyn neuvoston päätöksen 2009/917/YOS asiaankuuluvia säännöksiä sovelletaan sellaisenaan.

Sen vuoksi sopivin väline tämän neuvoston päätöksen muuttamiseksi SEUT-sopimuksen 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus.

### **3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET**

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ehdotus on jatkoa komission suorittamalle tarkastelulle, joka perustuu lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 62 artiklan 6 kohtaan ja joka esitettiin vuonna 2020 annetussa tiedonannossa *Toimet aiemman kolmannen pilarin säännösten yhdenmukaistamiseksi tietosuojasääntöjen kanssa*. Tiedonannossa luetellaan kuusi seikkaa, joiden osalta neuvoston päätös 2009/917/YOS on yhdenmukaistettava lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin kanssa:

- neuvoston päätöksen soveltamisalaan kuuluvien ”vakavien rikkomusten” osalta;
- tarkennetaan henkilötietojen keräämistä ja tallentamista koskevia edellytyksiä ja säädetään, että henkilötiedot voidaan kirjata tullitietojärjestelmään vain perustelluista syistä erityisesti aiemman rikollisen toiminnan perusteella, jos on näyttöä siitä, että asianomainen henkilö on syyllistynyt taikka syyllistyy parhaillaan tai vastaisuudessa rikokseen;

- tiukennetaan käsittelyn turvallisuutta koskevia vaatimuksia yhdenmukaistamalla edellytettujen turvatoimien luettelo lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 29 artiklan kanssa esimerkiksi lisäämällä siihen järjestelmän toimintakunnon palauttamista, luotettavuutta ja eheyttä koskevia vaatimuksia;
- rajoitetaan tullitietojärjestelmään tallennettujen tietojen myöhempää käsittelyä siten, että näitä tietoja voidaan käyttää muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon henkilötiedot on kerätty, ainoastaan lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetussa direktiivissä säädettyjen edellytysten täytyessä;
- ulotetaan asetuksen (EU) 2018/1725<sup>5</sup> 62 artiklassa säädetty koordinoitu valvonta koskemaan neuvoston päätöksen 2009/917/YOS nojalla suoritettavaa henkilötietojen käsittelyä. Tämä neuvoston päätös on ainoa jäljellä oleva säädös, jonka mukaan henkilötietojen käsittelyä valvoo yhteinen valvontaviranomainen, ja se on siis tältä osin vanhentunut;
- yleinen viittaus neuvoston puitepäätökseen 2008/977/YOS on päivitettävä viittaukseksi lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin soveltamiseen. Kaikki direktiivin kanssa päällekkäiset säännökset (kuten määritelmät taikka säännökset rekisteröityjen oikeuksista tai käytettävissä olevista oikeussuojakeinosta ja vastuusta) on poistettava vanhentuneina ja turhina. Viittaukset tiettyihin neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS säännöksiin olisi korvattava vastaavilla täsmällisillä viittauksilla lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annettuun direktiiviin.

Tämä ehdotus rajoittuu siihen, mikä on tarpeen edellä mainittujen seikkojen käsittelemiseksi.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ei sovelleta.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Komissio otti lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 62 artiklan 6 kohdan mukaisessa tarkastelussaan huomioon tutkimuksen, joka tehtiin osana pilottihanketta ”EU:n tiedonkeruuvälineiden ja -ohjelmien tarkastelu perusoikeuksien kannalta”<sup>6</sup>. Tutkimuksessa kartoitettiin lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 62 artiklan 6 kohdan soveltamisalaan kuuluvia unionin säädöksiä ja yksilöitiin säännöksiä, jotka mahdollisesti edellyttävät yhdenmukaistamista tietosuojakysymysten suhteen.

<sup>5</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39–98).

<sup>6</sup> Pilottihankkeen tilasi Euroopan parlamentti, sitä hallinnoi komissio, ja sen toteutti ulkopuolinen toimeksisaaja (ryhmä riippumattomia asiantuntijoita). Komissio valitsi toimeksisaajan parlamentin määrittämien kriteerien perusteella. Hankkeen tuotokset kuvastavat vain toimeksisaajan näkemyksiä ja mielipiteitä, eikä komissio ole vastuussa niiden sisältämien tietojen käytöstä. Tulokset on julkaistu osoitteessa <http://www.fondazionebrodolini.it/en/projects/pilot-project-fundamental-rights-review-eu-data-collectioninstruments-and-programmes>

- **Vaikutustenarviointi**

Tämän ehdotuksen vaikutus rajoittuu toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn neuvoston päätöksellä 2009/917/YOS säännellyissä erityistapauksissa. Lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetusta direktiivistä johtuvien uusien velvoitteiden vaikutusta arvioitiin direktiiviä valmisteltaessa. Tämän vuoksi erityinen tätä ehdotusta koskeva vaikutustenarviointi on tarpeeton.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ehdotus ei kuulu sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevaan REFIT-ohjelmaan.

- **Perusoikeudet**

Oikeus henkilötietojen suojaan on vahvistettu perusoikeuskirjan 8 artiklassa ja SEUT-sopimuksen 16 artiklassa. Kuten Euroopan unionin tuomioistuin<sup>7</sup> on korostanut, oikeus henkilötietojen suojaan ei ole absoluuttinen, vaan sitä on tarkasteltava suhteessa sen tehtävään yhteiskunnassa<sup>8</sup>. Henkilötietojen suoja liittyy läheisesti myös yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, josta määrätään perusoikeuskirjan 7 artiklassa.

Tällä ehdotuksella varmistetaan, että kaikkeen neuvoston päätöksen 2009/917/YOS nojalla tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietojen suojaa koskevan EU:n lainsäädännön horisontaalisia periaatteita ja sääntöjä, mikä edistää perusoikeuskirjan 8 artiklan täytäntöönpanoa. Kyseisellä lainsäädännöllä pyritään varmistamaan henkilötietojen korkeatasoinen suoja. Siinä selvennetään, että lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin sääntöjä sovelletaan neuvoston päätöksen mukaiseen henkilötietojen käsittelyyn, ja täsmennetään, miten sääntöjä sovelletaan. Tämä puolestaan vaikuttaa myönteisesti yksityisyyttä ja henkilötietojen suojaa koskeviin perusoikeuksiin.

#### **4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET**

Ei sovelleta.

#### **5. LISÄTIEDOT**

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ei sovelleta.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotuksen 1 artiklassa esitetään neuvoston päätöksen 2009/917/YOS säännökset, joita on muutettava lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin

---

<sup>7</sup> Unionin tuomioistuimen tuomio, 9.11.2010, Volker und Markus Schecke ja Eifert, yhdistetyt asiat C-92/09 ja C-93/09, ECLI:EU:C:2009:284, 48 kohta.

<sup>8</sup> Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan tietosuojaoikeuden käyttämiselle voidaan asettaa sellaisia rajoituksia, joista säädetään lailla, joissa kunnioitetaan kyseisten oikeuksien ja vapauksien olennaista sisältöä ja jotka ovat (suhteellisuusperiaatteen mukaisesti) välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia.

62 artiklan 6 kohtaan perustuvan, vuonna 2020 annetussa tiedonannossa esitetyn komission uudelleentarkastelun perusteella. Nämä säännökset ovat seuraavat:

- 1 artikla – artiklan 2 kohtaa muutetaan korvaamalla käsite ”kansallisen lainsäädännön vakavat rikkomiset” viittauksella ”kansallisen lainsäädännön mukaisiin rikoksiin” selkeyden lisäämiseksi ja päätöksen yhdenmukaistamiseksi lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin kanssa.
- 2 artikla – poistetaan artiklan 2 alakohta, joka koskee ’henkilötietojen’ määritelmää, sillä tarkoitus on soveltaa lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 3 artiklan 1 alakohdassa olevaa henkilötietojen määritelmää.
- 3 artikla – muutetaan 2 kohtaa, jotta voidaan selkeyttää komission ja jäsenvaltioiden tehtäviä henkilötietojen osalta. Tätä tarkoitusta varten lisätään myös johdanto-osan kappale.
- 4 artikla – artiklan 5 kohtaa päivitetään siten, että viittaus sellaisten henkilötietoryhmien luetteloon, joita ei voida tallentaa järjestelmään puitepäätöksen 2008/977/YOS nojalla, korvataan viittauksella lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin mukaiseen vastaavaan luetteloon.
- 5 artikla – artiklan 2 kohtaa muutetaan tarkentamalla henkilötietojen keräämisen ja tallentamisen edellytyksiä ja säätämällä, että henkilötiedot voidaan kirjata tullitietojärjestelmään ainoastaan, jos on perustelluista syistä aihetta epäillä, etenkin aikaisemman lainvastaisen toiminnan perusteella, että kyseinen henkilö on syyllistynyt taikka syyllistyy parhaillaan tai vastaisuudessa päätöksen soveltamisalaan kuuluviin, kansallisen lainsäädännön mukaisiin rikoksiin.
- 7 artikla – artiklan 3 kohta saatetaan ajan tasalle niiden edellytysten selventämiseksi, joiden täyttyessä kansainvälisten tai alueellisten järjestöjen pääsy tullitietojärjestelmään voidaan lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin nojalla sallia.
- 8 artikla – artiklan 1 kohta saatetaan ajan tasalle, jotta voidaan rajoittaa tullitietojärjestelmään tallennettujen henkilötietojen myöhempää käsittelyä lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetussa direktiivissä säädetyn käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteen mukaisesti. Lisäksi siinä selvennetään edellytyksiä, joiden täyttyessä muita kuin henkilötietoja voidaan käsitellä muihin tarkoituksiin. Artiklan 4 kohta muotoillaan uudelleen niiden edellytysten selventämiseksi, joilla henkilötietojen ja muiden kuin henkilötietojen siirrot ja kansainväliset siirrot voidaan toteuttaa.
- 14 artiklaa, joka koskee henkilötietojen säilyttämistä, päivitetään lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 4 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisen enimmäissäilytysajan käyttöön ottamiseksi ja aiemman menettelyn yksinkertaistamiseksi. Lisäksi lisätään johdanto-osan kappale, jossa selitetään tarkemmin tämän tarkistuksen perusteita.
- 15 artikla – korvataan artiklan 3 kohta, jotta käsite ”kansallisen lainsäädännön vakavat rikkomiset” asemesta voidaan korvata viittauksella ”kansallisen lainsäädännön mukaisiin rikoksiin” sellaisena kuin se otetaan käyttöön uudella 1 artiklan 2 kohdalla.

- 20 artikla – tämä artikla korvataan, jotta yleinen viittaus puitepäätökseen 2008/977/YOS voidaan korvata viittauksella lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annettuun direktiiviin.
- 22 artikla, joka koskee tiedonsaantioikeutta ja oikeutta tietojen oikaisemiseen, poistamiseen tai käyttökieltoon asettamiseen, poistetaan vanhentuneena.
- 23 artikla, joka koskee rekisteröityjen oikeuksia kansallisella tasolla, poistetaan vanhentuneena.
- 24 artikla, joka koskee yhden tai useamman kansallisen valvontaviranomaisen nimeämistä, poistetaan vanhentuneena.
- 25 artikla, joka koskee yhteisen valvontaviranomaisen perustamista, poistetaan vanhentuneena.
- 26 artikla – tätä artiklaa päivitetään siten, että henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan asetuksen (EU) 2018/1725 62 artiklassa säädettyä koordinoitua valvonnan mallia.
- 28 artikla – artiklan 2 kohtaa muutetaan käsittelyn turvallisuutta koskevien lisävaatimusten säätämiseksi siten, että yhdenmukaistetaan edellytettyjen turvatoimien luettelo lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin 29 artiklan kanssa esimerkiksi lisäämällä siihen järjestelmän toimintakunnon palauttamista, luotettavuutta ja eheyttä koskevia vaatimuksia.
- 30 artikla – artiklan 1 kohta poistetaan vanhentuneena.

Ehdotuksen 2 artiklassa vahvistetaan asetuksen voimaantulopäivä.



## Ehdotus

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS****neuvoston päätöksen 2009/917/YOS muuttamisesta sen mukauttamiseksi henkilötietojen suojaa koskeviin unionin sääntöihin**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 16 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/680<sup>9</sup> vahvistetaan yhdenmukaiset säännöt sellaisten henkilötietojen suojelulle ja vapaalle liikkuvuudelle, joita käsitellään rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista taikka rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten. Direktiivissä edellytetään, että komissio tarkastelee uudelleen asiaankuuluvia muita unionin säädöksiä arvioidakseen, olisiko niitä yhdenmukaistettava direktiivin kanssa, ja tekee tarvittaessa ehdotuksia kyseisten säädösten muuttamiseksi, jotta voidaan varmistaa johdonmukainen lähestymistapa direktiivin soveltamisalaan kuuluvien henkilötietojen suojaan.
- (2) Tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyllä neuvoston päätöksellä 2009/917/YOS<sup>10</sup> perustetaan tullitietojärjestelmä auttamaan kansallisen lainsäädännön vakavien rikkomusten estämisessä, tutkinnassa ja syytteesenpanossa nopeuttamalla tietojen saattamista saataville ja tehostamalla tullihallintojen toimintaa. Jotta voidaan varmistaa johdonmukainen lähestymistapa henkilötietojen suojaan unionissa, kyseistä päätöstä olisi muutettava sen yhdenmukaistamiseksi direktiivin (EU) 2016/680 kanssa. Erityisesti henkilötietojen suojaa koskevissa säännöissä olisi noudatettava käyttötarkoituksen määrittelyn periaatetta, säännöt olisi rajattava koskemaan tiettyjä rekisteröityjen ryhmiä ja henkilötietoryhmiä, niissä olisi noudatettava tietoturva vaatimuksia ja myöhemmän käsittelyn edellytyksiä ja niihin olisi sisällyttävä

---

<sup>9</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

<sup>10</sup> Neuvoston päätös 2009/917/YOS tietotekniikan käytöstä tullialalla (EUVL L 323, 10.12.2009, s. 20).

erityisiä henkilötietoryhmiä koskeva lisäsuoja. Lisäksi olisi säädettävä asetuksen (EU) 2018/1725<sup>11</sup> 62 artiklalla käyttöön otetusta koordinoitun valvonnan mallista.

- (3) Jotta voidaan erityisesti varmistaa selkeä ja johdonmukainen lähestymistapa henkilötietojen riittävän suojan turvaamiseksi, ilmaisu ”vakavat rikkomiset” olisi korvattava termillä ”rikkokset”, kun otetaan huomioon se, että kun jokin teko on kielletty jäsenvaltion rikosoikeuden nojalla, tarkoittaa jo sinällään, että kyse on vakavasta lainsäädännön rikkomisesta. Lisäksi tullitietojärjestelmän tavoitteena olisi jatkossakin oltava ainoastaan avustaminen neuvoston päätöksessä 2009/917/YOS määritellyn kansallisen lainsäädännön eli sellaisen kansallisen lainsäädännön mukaisten rikosten estämisessä, tutkinnassa, selvittämisessä ja syytteesenpanossa, jonka osalta kansalliset tullihallinnot ovat toimivaltaisia ja joka sen vuoksi on erityisen merkityksellinen tullialalla. Vaikka teon luokittelu rikokseksi on välttämätön edellytys, kaikkien rikosten ei kuitenkaan pitäisi katsoa kuuluvan päätöksen soveltamisalaan. Esimerkkejä soveltamisalaan kuuluvista rikoksista ovat muun muassa laiton huumausainekauppa, laitton asekauppa ja rahanpesu. Termin ”rikkokset” käyttöönottoa lukuun ottamatta tätä muutosta ei pitäisi tulkita niin, että se vaikuttaa kyseisessä neuvoston päätöksessä vahvistettuihin erityisvaatimuksiin, jotka koskevat tietyt edellytykset täyttävien, kansallisen lain mukaisten rikosten luettelon laatimista ja lähettämistä, sillä erityisvaatimuksia sovelletaan ainoastaan tietyn tarkoituksen eli tullitutkintatietokannan osalta.
- (4) On tarpeen selvittää komission ja jäsenvaltioiden rooleja henkilötietojen osalta. Komissiota pidetään henkilötietojen käsittelijänä, joka toimii kunkin jäsenvaltion nimeämien kansallisten viranomaisten puolesta. Kyseiset viranomaiset puolestaan ovat henkilötietojen osalta rekisterinpitäjiä.
- (5) Jotta voidaan varmistaa tietojen optimaalinen säilyttäminen ja samalla vähentää toimivaltaisten viranomaisten hallinnollista taakkaa, henkilötietojen säilyttämiseen tullitietojärjestelmässä sovellettavaa menettelyä olisi yksinkertaistettava poistamalla velvoite tarkastella tietoja vuosittain ja vahvistamalla viiden vuoden enimmäissäilytysaika, jota voidaan perustelluissa tapauksissa pidentää kahdella vuodella. Tämä säilytysaika on välttämätön ja oikeasuhteinen, kun otetaan huomioon rikosoikeudellisten menettelyjen tyypillinen kesto ja se, että tietoja tarvitaan yhteisten tulliopeaatioiden ja tutkintatoimien suorittamiseen.
- (6) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 6 a artiklan mukaisesti neuvoston päätös 2009/917/YOS sitoo Irlantia, ja sen vuoksi Irlanti osallistuu tämän asetuksen hyväksymiseen.
- (7) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1, 2 ja 2 a artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (8) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu asetuksen (EU) 2018/1725 42 artiklan mukaisesti, ja hän on antanut lausunnon XX päivänä XXkuuta 202X.

---

<sup>11</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (9) Sen vuoksi neuvoston päätöstä 2009/917/YOS olisi muutettava,  
OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

*1 artikla*

Muutetaan neuvoston päätös 2009/917/YOS seuraavasti:

- (1) Korvataan 1 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Tullitietojärjestelmällä pyritään auttamaan jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia kansallisen lainsäädännön mukaisten rikosten estämisessä, tutkinnassa, paljastamisessa ja syytteesenpanossa nopeuttamalla tietojen saattamista saataville ja tehostamalla tällä tavoin jäsenvaltioiden tullihallintojen yhteistyö- ja valvontamenettelyjä.”

- (2) Poistetaan 2 artiklan 2 kohta.

- (3) Lisätään 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen jälkeen uusi virke seuraavasti:

”Kun henkilötietoja käsitellään tullitietojärjestelmässä, komissiota pidetään asetuksen (EU) 2018/1725 3 artiklan 12 alakohdassa tarkoitettuna henkilötietojen käsittelijänä, joka toimii kunkin jäsenvaltion nimeämien kansallisten viranomaisten puolesta, ja kyseisiä viranomaisia puolestaan pidetään henkilötietojen rekisterinpitäjinä.”

- (4) Korvataan 4 artiklan 5 kohta seuraavasti:

”5. Direktiivin (EU) 2016/680 10 artiklassa tarkoitettuja henkilötietoja ei saa sisällyttää tullitietojärjestelmään.”

- (5) Korvataan 5 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja toimia varten tullitietojärjestelmään voidaan tallentaa 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvia henkilötietoja ainoastaan, jos on perustelluista syistä aihetta epäillä, etenkin aikaisemman lainvastaisen toiminnan perusteella, että kyseinen henkilö on syyllistynyt taikka syyllistyy parhaillaan tai vastaisuudessa kansallisen lainsäädännön mukaisiin rikoksiin.”

- (6) Korvataan 7 artiklan 3 kohta seuraavasti:

”3. Edellä olevan 1 ja 2 kohdan estämättä neuvosto voi yksimielisellä päätöksellä ja Euroopan tietosuojavaltuutettua kuultuaan sallia kansainvälisille tai alueellisille järjestöille poikkeuksellisesti pääsyn tullitietojärjestelmään, jos kumpikin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- a) pääsy on direktiivin (EU) 2016/680 35 artiklassa tai tapauksen mukaan 39 artiklassa säädettyjen, henkilötietojen siirtoja koskevien yleisten periaatteiden mukainen;
- b) pääsy perustuu mainitun direktiivin 36 artiklan nojalla tehtyyn tietosuojan riittävyttä koskevaan päätökseen tai siihen sovelletaan mainitun direktiivin 37 artiklassa säädettyjä asianmukaisia suojatoimia.”

- (7) Korvataan 8 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltiot, Europol ja Eurojust saavat käsitellä tullitietojärjestelmästä peräisin olevia henkilötietoja ainoastaan 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi henkilötietojen käsittelyyn sovellettavien unionin oikeuden sääntöjen mukaisesti.

Jäsenvaltiot, Europol ja Eurojust saavat käsitellä tullitietojärjestelmästä peräisin olevia muita kuin henkilötietoja 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi tai muihin tarkoituksiin, hallinnolliset tarkoitukset mukaan luettuina, noudattaen tiedot järjestelmään tallentaneen jäsenvaltion asettamia ehtoja.”

(8) Korvataan 8 artiklan 4 kohta seuraavasti:

”4. Tullitietojärjestelmästä peräisin olevia henkilötietoja voidaan tiedot järjestelmään tallentaneen jäsenvaltion etukäteen antamalla luvalla ja sen asettamia ehtoja noudattaen

- a) siirtää muille kuin 2 kohdan nojalla nimetyille kansallisille viranomaisille niiden edelleen käsittelemistä varten henkilötietojen käsittelyä koskevan unionin oikeuden sovellettavien sääntöjen mukaisesti; tai
- b) siirtää kolmansien maiden toimivaltaisille viranomaisille sekä kansainvälisille tai alueellisille järjestöille niiden edelleen käsittelemistä varten direktiivin (EU) 2016/680 V luvun ja tarpeen mukaan asetuksen (EU) 2018/1725 V luvun mukaisesti.

Tullitietojärjestelmästä saatuja muita kuin henkilötietoja voidaan siirtää muille kuin 2 kohdan nojalla nimetyille kansallisille viranomaisille, kolmansille maille sekä kansainvälisille tai alueellisille järjestöille edelleen käsittelemistä varten sen jäsenvaltion asettamin edellytyksin, joka on tallentanut muut kuin henkilötiedot kyseiseen järjestelmään.”

(9) Korvataan 14 artikla seuraavasti:

”Tullitietojärjestelmään tallennettuja henkilötietoja saa säilyttää vain niin kauan kuin se on 1 artiklan 2 kohdassa mainitun tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen, eikä niitä saa säilyttää pidempään kuin viisi vuotta. Näitä tietoja voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti säilyttää vielä enintään kahden vuoden ajan, jos ja siinä määrin kuin sen on yksittäistapauksessa todettu olevan ehdottoman välttämätöntä tämän tavoitteen saavuttamiseksi.”

(10) Korvataan 15 artiklan 3 kohta seuraavasti:

”3. Kunkin jäsenvaltion on lähetettävä tullitutkintatietokantaa varten muille jäsenvaltioille, Europolille, Eurojustille ja 27 artiklassa tarkoitetulle komitealle luettelo kansallisen lainsäädäntönsä mukaisista rikoksista.

Luetteloon merkitään ainoastaan rikokset, joista voi seurata

- a) vapausrangaistus tai vapaudenriiston käsittävä turvaamistoimenpide, jonka enimmäisaika on vähintään 12 kuukautta; tai
- b) sakko, joka on vähintään 15 000 euroa.”

(11) Korvataan 20 artikla seuraavasti:

”Tämän päätöksen mukaiseen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan direktiiviä (EU) 2016/680.”

(12) Poistetaan 22, 23, 24 ja 25 artikla.

(13) Korvataan 26 artikla seuraavasti:

”Kansallisten valvontaviranomaisten ja Euroopan tietosuojavaltuutetun harjoittama koordinoitu valvonta on varmistettava asetuksen (EU) 2018/1725 62 artiklan mukaisesti.”

(14) Lisätään 28 artiklan 2 kohtaan alakohdat seuraavasti:

”i) varmistaa, että käytetyt järjestelmät voidaan häiriön tapahtuessa palauttaa entiselleen;

j) varmistaa, että järjestelmä toimii, että havaituista toimintojen virheistä ilmoitetaan ja että järjestelmän toimintahäiriö ei voi vahingoittaa tallennettuja henkilötietoja.”

(15) Poistetaan 30 artiklan 1 kohta.

## *2 artikla*

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenkymmenenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

*Euroopan parlamentin puolesta*  
*Puhemies*

*Neuvoston puolesta*  
*Puheenjohtaja*